

Световната банка представи катастрофично проучване за България и вариант за регионален пул

ИЗЛОЖЕНОСТ НА РИСК, УЯЗВИМОСТ И ФИНАНСОВИ УСЛОВИЯ ВЛИЯТ НА КАТАСТРОФИЧНИТЕ ЩЕТИ

(Продължава от брой 14)

На 27 май т. г. Световната банка (СБ) организира в Боровец семинар за катастрофично застраховане, на който присъстваха повече от 70 държавници, застрахователи, актюери, финансисти, експерти от БАН и строителния бранш, представители на местната власт, чуждестранни брокери и експерти, журналисти. Сред тях бяха **Венелин Узунов** - председател на Комисията за политики при бедствия и аварии в Народното събрание, **Любка Качакова** - заместник-министър на околната среда и водите, **Стефан Стоилков** - директор на Дирекция „Регулаторна политика и анализи“ в Управление „Застрахователен надзор“ на КФН, **Орлин Пенев** - председател на АБЗ, представители на Българското актюерско дружество и на академичните среди.

Колегите от сайта *Insurance.bg* бяха технически организатор на семинара, който протече много делово, концентрирано и при голям интерес през цялото време, въпреки големия брой на докладите и сложността на разискваната материя.

Всички присъстващи подробно бяха запознати с данните от специално техническо проучване за България на СБ и с основните на него препоръки на банката за български модел на застраховане на природните рискове. Проучването е финансирано с грант от Provention Consortium.

На семинара бяха представени различни подходи за развитие на пазара на катастрофичното застраховане в България - на Инициативата за национална програма за управление на катастрофични рискове (ИНПУКР) с председател **Румен Гълъбинов** (доклада на г-н Гълъбинов поместихме в бр. 12) и на Световната банка. Форумът бе открит от **Флориан Фихтл** - представител на СБ за България. Освен **Румен Гълъбинов** лектори бяха **Евгений Гуренко**, водещ специалист по застраховане от СБ, **Маргарет Арнолд** - ръководител на Консорциума по превенция (тя представи накратко своята организация и дейността ѝ), **Лука Доков** (доклада на г-н Доков поместихме в бр. 13), **Дениса Димитру** - консултант по проекта, **Томас Новотни** от *Benfield*, **Александър Итигин** - консултант по проекта, **Владимир Щескал** от Чешката академия на науките, ст. н. с. **г-р Димо Солаков**, заместник-директор на Геофизичния институт при БАН, **Рашид Гунасекара** от *Willis Re*.

Докладите предизвикаха оживени дискусии, в които с въпроси или развити тези се включиха мнозина от присъстващите.

разполагаме с доста сериозна информация, която е на разположение и която беше използвана при нашите работки.

Има още някои изследвания във връзка с уязвимостта, както и извършени финансови изчисления. Една основна съставка, която липсва в този момент, е тази на загубите, претърпени от сгради по време на земетресение, и сравняването им със загубите на финансовите и застрахователните институции. Това е важна информация, защото при разработването на един модел трябва да се води диалог с местните застрахователни структури, тъй като те са, които ще удовлетворяват при нужда исканията и жалбите за щети. Необходимо е да се държи сметка не само за цената за ремонтване на сградите, но и цената, която е отишла в искове и колко всъщност е било платено от страна на застрахователните компании като цяло.

От друга страна, към оценката на катастрофичния риск е необходимо да се интегрират и данните от съседните страни - не просто да се „внасят“ сурови данни от техните преживявания и претърпявания; но и тази информация е необходимо да бъде сред основните неща, които трябва да се имат предвид.

Г-н Гунасекара нееднократно подчерта, че крайните резултати за точността на модела са свързани с местността, където се изчислява

свързани със застрахователните структури.

Във връзка с развиването на катастрофични модели в България също така съществува информация относно историята на земетресенията, сеизмични карти, данни за изложеността (експозицията), които са достъпни чрез Националния статистически институт (брой сгради, застрахователно покритие, структура по места). С други думи,

разглеждат загубите, изтъкна лекторът.

Различните видове риск зависят от конструкцията на сградите - дали става дума за подсилена бетонна структура, колко са етажите, типът на покрива. За България последното не е от голяма важност, но ако погледнем вероятността от урагани бури и щетите, които те нанасят, ще стане ясно какво значение има например ъгълът на покривните конструкции. Към всичко това трябва да прибавите и финансовите условия, подчерта лекторът.

Съществуват различни начини да се разглежда интензитетът. Ако имате градски район, какъвто е районът на София, където преобладават многоетажните сгради, тогава картите със спектрални корелации са много важни. Те „улавят“ разтърсването на сградите много по-добре от другите подходи. И тези неща също трябва да се вземат предвид, когато се разработва катастрофичен модел.

Друг важен елемент, на който наблегна г-н Гунасекара, бе, че не е толкова важно да ни сполети кой знае колко силно земетресение, за да се стигне до сериозни загуби. Те биха били значителни дори при средно силно земетресение, ако изложеността на риск е доста голяма и ако сградите са предимно тухлени, защото те в сериозна степен са уязвими на срутване.

От значение са и данните за изложеност на риск и информацията за местоположенията, с които се „захранва“ моделът. Ако тази информация стига само на ниво КРЕСТА (Catastrophe Risk Evaluation and Standardizing Target Accumulations) на определена провинция, област, район, тя дава средно местоположение; подходът, използван от компаниите, може да включва географски критерии или да се вземе под внимание разпределението на населението, за да се прецени дали това не отговаря по-добре на необходимостта от точност на

модела. И то да бъде основното, водещото при изграждането на местоположението. В същото време населението може да е различен брой в различните области; така че когато използвате много ниска резолюция, това се отразява сериозно на вариантите за вашите загуби, каза лекторът.

От това следва, че е необходима по-голяма резолюция. И колкото по-подробна е информацията за географското местоположение, толкова по-точно ще работи вашият модел и толкова по-ясна представа ще има

за вашите загуби, защото несигурността около крайната информация в последна сметка ще бъде „уловена“ от катастрофичния модел и това ще увеличи загубите, обясни г-н Гунасекара.

Какво всъщност означава уязвимост? Като цяло става дума за щетите, причинени върху сградите по време на земетресение или друга природна стихия, и как това се отразява върху крайните загуби.

Сериозни разминавания в резултатите могат да се получат в зависимост от конструкцията на различните сгради, от строителните материали. Чрез информацията, с която захранвате модела, и доколкото тя е подробна и разширена, може да получите сериозни различия по отношение на загубите. Трябва ясно да се разбира това и когато се работи с катастрофични модели, да се вземат и тези неща под внимание.

Един от факторите, които касаят моделите за разпространение на полиците, е несигурността около средното съотношение на щетите. В зависимост от данните, включени в модела, получавате съответното процентно разпространение на стойността на евентуалните щети, които ще претърпите. Това също трябва да се вземе под внимание, защото зависи пряко от данните, които използвате за модела.

Ако въведете данните за изложеността на риск и ако имате по-надеждни данни за уязвимостта, като добавите финансовите условия, тогава щетите, които ще получите, могат да бъдат много различни, да варират в различна степен.

Изложението на г-н Гунасекара бе посрещнато с много голям интерес, тъй като даде ярък синтез на технологиите за създаване на модели, които трябва да бъдат следвани, когато се правят изчисления на загуби.

СЛАВИМИР ГЕНЧЕВ
Снимки
МИРОСЛАВА МИТЕВА

